

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

„Agricola”, (Ecica), „Agricola”, (Hunedoara), „Agricola”, (Lugoj), „Albina”, „Ardeleana”, „Arieșana”, „Arina”, „Auraria”, „Aurora”, (Baia-mare), „Acrigeana”, „Băndăna”, „Banca Poporală” (Caransebeș), „Banca Poporală” (Dej), „Banca Poporală”, (Arpașul-inferior), „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de împrumut ca însoțire”, (Bicaz), „Cassa de păstrare”, (Mercuria), „Cassa de păstrare” (reuniune), (Săliște), „Cămpiana”, „Ciarovana”, „Chiorana”, „Codreana”, „Comuna”, „Cordiana”, „Coroana”, (Bistrița), „Corvineana”, „Creditul”, „Crișana”, „Cugiereana”, „Doina”, „Drăganul”, „Dundreana”, „Economia”, (Cohalm), „Economul”, „Făgeșana”, „Frățietatea”, „Furnica”, „Geogeană”, „Grănișorul”, „Hașegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Isvorul”, (Sângeorgiu), „Iulia”, „Jiana”, „Lăpușana”, „Lipovana”, „Lucaștrul”, „Lugoșana”, „Mărgineana”, „Mercur”, „Mielul”, „Mineroa”, „Murășiana”, „Murășianul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Orientul”, „Piatra”, „Plugarul”, (Cacova), „Poporul”, „Porumbăceana”, „Progresul”, „Racoșana”, „Reuniunea de împrumut și păstrare”, (Iva-mare), „Răureana”, „Săcana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, (Caransebeș), „Sebeșana”, (Sebeșul-săses), „Selăgeana”, „Sentinela”, „Șercăiana”, „Silvania”, „Someșana”, „Speranța”, (Hosman), „Steaua”, „Târnăveana”, „Tibleșana”, „Timișana”, „Tovărășia agricolă”, (Sebeșul-săses), „Ulpiana”, „Vatra”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Vulturul”, (Tășnad), „Zărăndeana”, „Zlăgnea”.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 filieri.

Să răspândim tovărășiile economice și să înființăm centrale pe sama lor.

Dăm aici, deocamdată, un cuvânt de încheiere la cele scrise despre tovărășiile din Ungaria în numerii 12—17 ai revistei noastre.

Am văzut cum s'a pornit, cum s'a desvoltat și la ce a ajuns chestia tovărășiilor maghiare, săsești și românești în cele două decenii din urmă.

Am văzut și vom mai avea ocazie să vedem avântul ce-l iau mai ales tovărășiile maghiare sprijinite de stat și cele creștine ce stau sub influința clerului catolic.

Aceste se sporesc zi de zi, nizuind să pătrundă în toate comunele din țară.

Atât „Însoțirea de credit regnicolară centrală” cât și „Hangya” și „Centrala însoțirilor creștine” au început să cuprindă teren și în comune românești.

Am arătat deja câteva comune, în cari s'au înființat tovărăși, ce stau în legătură cu numitele trei centrale; dar suntem siguri că mai sunt multe comune de ale noastre, cari au intrat în legătură cu acele centrale, și că tot mai multe vor intra în viitor.

Și pentru ce?

Pentru că noi n'am știut să facem o propagandă aprigă în scopul înființării tovărășiilor în satele noastre și n'am ajuns până acum să înființăm centrale, cari să ocrotească sub scutul lor singuraticile tovărăși.

Viitorul apropiat ne va arăta, ce perderi avem să îndurăm din această cauză, perderi nu atât economice cât, mai ales, de altă natură și indeosebi naționale.

Iată pentru ce salutăm în toată sinceritatea frumosul început dela Blaj, despre care am scris în numărul trecut al revistei noastre.

O spunem și acum, ca și în alte ocazii, că a trecut vremea vorbelor și e timpul suprem să urmeze aceea a faptelor.

Îndeosebi e vremea să ne organizăm economiceste, încât ne mai îngăduie legile, și să salvăm în chipul acesta, ce se mai poate salva.

Trebuie să fim odată în clar că cele vr'o 160 de bănci și vr'o 20 filiale ale lor sunt numai o proptea a slabei mrejueli trase în jurul vieții poporului nostru. Și de ar mai fi pe atâtea, totuș, în viața poporului nostru, ar rămâne, fără tovărășii, un gol înspăimântător.

Unui popor îi trebuie și alte propte, pentru ca mrejuela după care se ocrotește să nu fie prăbușită la cea dintâi suflare de vânt.

Astfel de propte sunt și tovărășiile economice de tot felul.

Cele vr'o 100 de tovărăși ale noastre însă sunt dovadă de slabă destoinicie. Și cu atât mai mult sunt un testimoniu slab pentru noi, deoarece, și așa puține cum sunt, unele gravitează spre centrale mai mult sau mai puțin străine intereselor românești.

Iată pentru ce Însoțirea economică-comercială „Plugarul” dela Blaj trebuie salutată cu dragoste și sprijinită din toate puterile, de cătră toți factorii vieții noastre naționale.

Iată pentru ce, cum am mai accentuat, și „Solidaritatea” va trebui să se intereseze mai înadins de chestiunea tovărășiilor și totașa „Asociațiunea” prin despărțămintele sale, cum

și toate băncile noastre, îndeosebi cele mai puternice.

Veniți dar cu toții să pornim opera cea mare a organizării noastre economice: prin tovărășii și prin centrale pe sama acestor tovărășii.

Din trecutul tovărășilor economice ale Ungariei.

(Sfârșit).

X. Insoțirile românești.

După ce în numărul trecut al revistei am stăruit asupra *insoțirilor de credit sătēști* sistem Raiffeisen, înființate de *Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului*, să ne oprim puțin și la celelalte insoțiri românești ce se mai găsesc răslețe pe ici-colo.

A) Insoțiri de credit independente.

1. Asociațiunea „Persieiu” din Chiuzbaia (comit. Sătmar);
2. „Dreptatea”, reuniune de păstrare în Feneșul-săsec (comit. Cluj);
3. Insoțirea de credit în Agărbiciu (comitatul Târnavă mare);
4. Insoțirea de credit în Paloș (comit. Târnavă mare);
5. Reuniunea de păstrare și credit în Gilău (comit. Cluj);
6. „Șiboteana” insoțire de credit în Șibot (comit. Hunedoara);
7. „Banca poporală” insoțire de ajutorare în Pecica română (comit. Arad);
8. „Asociațiunea de ajutor personal ca confederațiune pentru Năsăud și jur” (comit. Bistrița-Năsăud);
9. Insoțirea de credit în Borgoprund (comitatul Bistrița-Năsăud);
10. „Chiuchiceana” insoțire de ajutorare în Chiuchiciu (comit. Caraș-Severin);
11. Insoțirea de credit sistem Raiffeisen în Comăna superioară (comit. Făgăraș);
12. Insoțirea de credit în Viștea inferioară (comit. Făgăraș);
13. „Balomireana” insoțire de credit în Balomir (comit. Hunedoara);
14. „Reuniunea de păstrare și credit” în Sălciua de jos (comit. Turda-Arieș);
15. Insoțirea de credit sistem Raiffeisen în Tăl-măcel (comit. Sibiiu).

B) Insoțiri de credit în legătură cu centrala regnicolară a insoțirilor de credit.

1. „Asociația de credit din Budacul mic” (comit. Bistrița-Năsăud);
2. „Asociația de credit din Telciu” (comit. Bistrița-Năsăud);

C) Alte insoțiri de credit,

despre cari nu avem date sigure că sunt independente sau depind de vr'o centrală oarecare:

1. Societatea de păstrare în Abrud;
2. „ ” ” ” Bucium;
3. „ ” ” ” ” Cămpeni;
4. „ ” ” ” ” Ofenbaia;
5. „ ” ” ” ” Zlatna

(toate în comitatul Albei de jos).

6. Societatea de împrumut și păstrare în Feldru (comit. Bistrița-Năsăud).
7. „Berlișteana” asociație de ajutorare în Berliște (comit. Caraș-Severin).

D) Societăți comerciale independente.

1. „Consum”, societate comercială în Blaj (comit. Alba inferioară);
 2. „Gloria”, societate comercială în Făget (comit. Caraș-Severin);
 3. „Severineana”, societate comercială în Caransebeș (comit. Caraș-Severin);
 4. „Comoara”, societate comercială în Sinteu (comit. Arad);
 5. „Băniuța”, societate comercială în Bănia (comit. Caraș-Severin);
 6. „Comoara”, insoțire de consum în Sasca montană (comit. Caraș-Severin);
 7. „Gerboviceana”, societate comercială în Gerboveț (comit. Caraș-Severin);
 8. „Insoțire de consum” în Făget (comit. Caraș-Severin);
 9. „Verendineana”, societate comercială în Verendin (comit. Caraș-Severin);
 10. „Insoțirea de consum” în Porumbacul inferior (comit. Făgăraș);
 11. „Tovărășia de consum și valorizare” în Viștea inferioară (comit. Făgăraș);
 12. „Gloria”, insoțire de consum în Bouțarul inf. (comit. Hunedoara);
 13. „Tovărășia de consum și valorizarea produselor economice” în Săcădate (comit. Sibiiu).
- Din aceste 13 numai o parte intră în categoria insoțirilor; celelalte sunt societăți pe acțiuni.

E) Insoțiri de consum în legătură (precum se pare) cu centrala insoțirilor creștine.

1. „Societatea de consum” din Chiuzbaia;
2. „ ” creștină de consum” din Ardușat;
3. „ ” ” ” ” Tamaia;
4. „ ” ” ” ” ” Cecărlău;
5. „ ” ” ” ” ” Aciua;
6. „Societatea de consum și valorizare” în Bozinta mică.

Toate aceste sunt în comitatul Sătmar.

F) Insoțiri de consum despre cari nu știm că aparțin unei centrale ori sunt independente.

1. Consumul în Băsești;
 2. „ ” ” Asuagiul de jos;
 3. „ ” ” Ardușat;
 4. „ ” ” Bărsăul de sus;
 5. „ ” ” Răstoțul mare;
- toate aceste sunt în comitatul Sălăgiului.

G) Tovărășii agricole de producțiune.

1. „Tovărășia agricolă din Șoimuș“ (comitatul Bistrița-Năsăud);
 2. Două tovărășii pentru mașini de treerat în Alțina;
 3. Două tovărășii pentru mașini de treerat în Bendorf;
 4. Două tovărășii pentru mașini de treerat în Fofeldea;
 5. Tovărășia pentru mașini de treerat în Ilimbav;
 6. Tovărășia agricolă pentru procurarea uneltelor agricole în Avrig;
 7. Tovărășia agricolă pentru procurarea uneltelor agricole în Roșia săsească;
- toate aceste în comitatul Sibiiului.

H) Insoțiri pentru asigurarea vitelor.

1. „Tovărășia pentru asigurarea vitelor cornute“ în Vranieu (comit. Caraș-Severin);
2. „Tovărășia pentru asigurarea vitelor“ în Tohanul-vechiu (comit. Făgăraș);
3. „Tovărășia pentru asigurarea vitelor“ în Dobra (comit. Hunedoara);
4. „Tovărășia pentru asigurarea vitelor“ în Orăștie (comit. Hunedoara);
5. Societatea pentru asigurarea vitelor în Sadu (comit. Sibiiu).

I) Insoțiri economice de magazin și anticipații.

1. „Agricola“ insoțire economică de magazin și anticipații în Hunedoara (comit. Hunedoara);
2. Tovărășia agricolă pentru agricultură, magazin și anticipații în Sebeșul-săsesc (comit. Sibiiu);
3. „Riureana“ insoțire agronomică de magazin și anticipații în Șugag (comit. Sibiiu).

K) Insoțiri economice-comerciale (de producțiune și valorizare).

1. „Mugurul“ insoțire economică comercială în Elisabetopole (comit. Târnava mică);
2. „Plugarul“, insoțire economică comercială în Blaj (comit. Alba de jos).

L) Insoțiri de valorizare.

1. Insoțirea pentru valorizarea laptelui în Săliște (comit. Sibiiu);
2. Insoțirea pentru valorizarea laptelui în Buduș (comit. Bistrița-Năsăud).

M) Alte insoțiri.

1. „Progresul“ reuniune economică industrială în Brașov-Tocile (comit. Brașov);
2. „Inaintarea“ stabiliment pentru băi de abur și electricitate în Săliște (comit. Sibiiu);
3. „Sămănătorul“ tovărășie agricolă în Gherla (comit. Solnoc-Dobăca);
4. Atelierul de țesut al Reuniunii femeilor rom. din comit. Hunedoara, în Orăștie;
5. Tovărășia centrală în Orăștie (comit. Hunedoara);

6. Societatea cărămidarilor în Bistrița (comit. Bistrița-Năsăud);

7. Societatea de pășunat din Noerichiu (comit. Sibiiu).

Unele din aceste sunt societăți pe acțiuni.

8. „Solidaritatea“ asociațiune de institute financiare ca însoțire în Sibiiu (comit. Sibiiu).

Toate instituțiunile înșirate în numărul de față și cu cele 13 însoțiri de credit sistem Raiffeisen, înființate de Reuniunea agricolă română din comitatul Sibiiului, și asupra cărora am insistat în numărul precedent al revistei noastre, — fac în total 91 instituțiuni, cari, deși unele sunt întemeiate pe acțiuni, le putem grupa în categoria însoțirilor sau tovărășiilor.

În categoria acestor 91 însoțiri intră și *reuniunile de înmormântare*, un fel de însoțiri pentru asigurarea cheltuelilor de îngropare. Astfel de reuniuni avem cel puțin 10 și, cu ele împreună, numărul însoțirilor noastre ajunge la 100.

Credem însă că numărul însoțirilor noastre poate să și treacă binișor de 100.

Această credință a noastră este întemeiată pe faptul că aproape neîntrerupt cetim în ziare știri despre înființarea cutărui sau cutărui fel de însoțiri, fie ele pentru asigurarea vitelor, fie de consum, valorizare, etc.

De altă parte dăm în anuarele și revistele centralelor însoțirilor maghiare de nume de comune românești, în cari s'au înființat însoțiri de credit în legătură cu Insoțirea centrală regnicolară a însoțirilor de credit, sau însoțiri de consum în legătură cu centrala „Hangya“ ori apoi cu Centrala însoțirilor creștine.

Șa chestiunea tovărășiilor comerciale.*)

În numărul 11 dela 14 Martie a. c. al „Revistei Economice“, se ventilează repetit chestia înființării de tovărășii comerciale.

Cu aceasta ocaziune se exprimă durerea și părerea de rău, că după atâtea zise și scrise în aceasta privință, nu se observă nici un progres, ba nici bătar încercări serioase nu se văd. Se amintește mai departe că poporul nostru dispune de o pleiadă frumoasă de intelectuali atât la orașe cât și prin comunele rurale.

Se recunoaște și simte trebuința arzătoare de a face ceva în aceasta privință pentru îmbunătățirea

*) Publicăm acest articol trimis din afară cu următoarele observări:

a) cele mai multe căi și mijloace recomandate de autor au fost indicate de repetiitori și până acum în foaia noastră s. e. în Nr. 35 din 1907 etc.

b) autorul însuși are cunoștință că un număr mare de *Mărgineni*, fără pregătiri de specialitate, fac isprăvuri frumoase pe terenul comerțului la sate; și că Ovreii înșiși au început și încep la sate, de regulă, fără a avea pregătiri deosebite;

c) dacă vom aștepta cu *însoțirile de consum* la sate până vom crește specialiștii, ne temem că pentru noi terenul comerțului va fi cu totul închis și în sate ca și la orașe;

d) de altfel și „*Hangya*“ și alte centrale fac treburi destul de bune în foarte multe comune fără de a avea pretutindeni specialiști ca conducători la însoțirile, ce le aparțin;

e) de sine se înțelege că suntem de părere și noi: să stăruim din toate puterile pentru a pune capăt *diletantismului* pe toate carierele și a ne crește *specialiștii* destoinici.

sortii poporului, dar aceasta nu numai în părțile noastre, fără pretutindenea, pe întreg teritoriul locuit de Români.

Se pune întrebarea că dacă așa este, din ce cauză întârziem cu organizația noastră în privința aceasta?

În aceasta întrebare zace esența chestiunii, deci să ne nzuim a afla pedecile și din cât putem să le delăturăm!

Se zice că dacă s'au aflat persoane fără pregătire specială, cari au înființat institute de credit ca societăți pe acții, de ce să nu se afle și de acelea persoane, cari să înființeze și tovărășii comerciale de diferite ramuri.

La apariția așa ni-se pare, dar dacă privim chestiunea cu seriozitate din toate laturile și o aprofundăm încâtva, apare de totului tot alt tablou. Precum medicul de astăzi nu se îndestulește să vindece simplu pe morbos, fără pe lângă aceasta se va strădui să afle și isvorul, care a dat naștere morbului, și pe baza aceasta își formează prognoza și diagnoza, așa și în cazul de față, nu e de ajuns de a zice, că cine poate înființa institute de credit, poate să înființeze și diferite tovărășii comerciale, cu atât mai ușor fiindcă câmpul acesta de lucru e aproape neocupat.

Pentru de a da cuiva un sfat, care numai atunci e bun, dacă barem încâtva am putea promite prin el succes, trebuie să analizăm și examinăm circumstanțele și condițiunile de existență a întrebării puse.

Ca să putem ajunge la un rezultat sănătos ne punem întrebarea, cari sunt condițiunile principale pentru înființarea și existența acestor fel de întreprinderi de ambele soiuri?

Încercăm să ne dăm răspunsul întâi cu privire la înființarea de institute de credit.

Pentru mai bună înțelegere și urmărire a scopului acestor rânduri trebuie anticipat și aceea că băncile mici, rurale, nu se ocupă cu afaceri de bursă, precum nici cu vânzarea-cumpărarea de efecte, devize și alte afaceri, cari pretind știință mai vastă pentru îndeplinirea acestor ramuri de bancă, fără activitatea lor se restrânge pur și simplu la acordarea de împrumuturi de bani.

Din aceasta împrejurare rezultă că condițiunea principală la înființarea de institute de credit și economii este „prisos de bani“. Dacă aceasta condițiune se află, atunci celelalte trebuințe nu formează greutate de neînving, căci numai formalități recerute fiind, sunt cu mult mai ușor de a le împlini, stându-le numărânduși advocați români și alții cu sfaturile lor bune într'ajutor.

Manipulațiunea întreagă la un institut de credit, rural, se reduce deci la aceea, precum zice Românul că „cu o mână dai, și cu cealaltă iei“, se înțelege de sine că datul să se întâmple cu precauțiune, ca institutul să nu fie periclitat de a perde.

O altă condițiune ponderoasă este și aceea, ca persoanele puse în fruntea institutelor de credit și încrederea cu conducerea acestora, să nu abuzeze de încrederea primită, o împrejurare care cu fală o putem constata, că la băncile române până acum nu s'a întâmplat și nu se va întâmpla, dacă acționarii vor lua în considerare trecutul bun al acestor persoane ca testimoniu de încredere.

Cu totul altcum sunt condițiunile și împrejurările de existență pentru tovărășiile comerciale, fie aceste chiar și rurale.

Aceste trebuie să țină cont de trebuințele locuitorilor din comună și jur, cari trebuințe sunt de multe

feluri: persoana conducătoare are lipsă necondiționată de a cunoaște multele și diferitele mărfuri după calitate, precum și isovoarele de procurare, întrebuintarea diferitelor mărfuri încă trebuie să i fie cunoscută. Conducătorul tovărășiei trebuie să cunoască uzul comercial, care în viața comercială joacă un rol aproape ca și legea comercială, din această cauză trebuie să fie un corespondent bun, și aceasta cu atât mai mult unde epistolele scrise înlocuiesc documentele de negoț și formează ca atari după împrejurări un fel de contract, cuită, plenipotentă etc.; el trebuie să fie contabil bun pentru de a-și ține în evidență clară toate afacerile sale comerciale. Ajungând marfa în magazin el trebuie să cunoască modul de păstrare și conservare a diferitelor mărfuri, căci de nu este expus la daune însemnate prin stricăciune.

Dar chiar și desfacerea, vânzarea mărfurilor recere o diligență și atențiune deosebită. După ce aceste le știm și le recunoaștem că sunt de lipsă, ne punem întrebarea „că unde și prin ce și-le-ar putea câștiga cineva“?

Răspunsul natural la aceasta întrebare este că, numai prin o praxă bună la o prăvălie mai însemnată și în timp mai îndelungat se pot câștiga aceste însușiri. Este un adevăr recunoscut și nerăsturnabil că, fie teoria cât de bună dacă nu e asociată și ajutorată și de praxă bună, rămâne, precum se zice, un desempur în alb, și numai sub împrejurări excepționabile vom vedea ceva succes, dar în cazurile cele mai multe vor fi dezastre soartea ultimă, cari dezastre nu vor însufleși pe nimeni pentru ocuparea acestui teren. Dacă toate aceste le știm și le recunoaștem destul de ponderoase precum și neincunjurabile, atunci trebuie să ne nzuim a afla căile cari ne duc la țânta atât de dorită.

Acum venim și ne întoarcem iar la începutul nostru unde a fost vorba de pleiada frumoasă de intelectuali.

Preoți, învățători și alții de pe sate, sunt aceleași persoane, cari pot sprijini cauza prin aceea că au prilej de a alege din copii de școală băieți talentați și onesti, și să-i recomande mai marilor noștri pentru de a fi ajutamați prin stipendii, ca să poată cerceta barem 4 clase dela o școală medie; persoanele de poziție și făcători de bine a poporului să creieze stipendii condiționate pentru acest scop, aceasta cu atât mai mult, căci să știe starea mizeră a poporului român; iar alții să dea mână de ajutor pentru așezarea acestor fel de băieți pregătiți, la firme bune cu prăvălii mai însemnate, căci numai în acestea își pot câștiga cele dorite.

Când aceste condițiuni sunt realizate atunci putem aștepta, ca sfaturile cele bune să fie primite și cele zise să nu rămână ca mazărea aruncată la părete.

Dela un astfel de tineret crescut și pregătit putem apoi aștepta un comerț adevărat, căci altcum fără pregătirea aceasta totuș vor rămâne numai sfârșari cu toate că terenul de comerț în foarte multe comune rurale românești este priincios și ar da un isvor de venit și stare bună. În privința aceasta s'ar putea face foarte mult în centrele românești mai însemnate, unde se află prăvălii mai mari și este și câte o bancă românească; aci s'ar putea așeza băieți cu 4 clase medii pregătiți, câștigându-și în prăvălie praxa, iar înființând banca un curs de birou teoretic, băieților li-se dă posibilitatea de a-și câștiga cunoștințele teoretice ca contabilitate, corespondență etc.

Când odinioară s'a înființat în Sibiu așa numita „Concordia“ ca întreprindere comercială, toată lumea

a crezut, că de aici se răsără lumina dorită în ale comerului, dară cu regret trebuie să recunoaștem contrariul, căci întreprinderea aceasta deși bine fondată materialicește și sprijinită și de publicul român, a dispărut fără a lăsa urme. Și aceasta din ce motiv? Din singurul motiv că teoria n'a fost asociată și ajutată de praxă.

P.

Despre starea financiară a Românilor din Ungaria și Transilvania.

Revista cehă „Penezní Obzor“ din Praga a publicat nu de mult un articol informativ asupra băncilor române din Ungaria și Transilvania datorit penei dlui Virgil V. Bontescu, funcționar la „Ustredni banka“ din Brünn.

Prin astfel de articoli se face un bun serviciu institutelor noastre de bani, cari deoparte se fac cunoscute și în străinătate, unde li-se pot deschide eventual nouă izvoare de credit sau mări cele existente, iar de altă parte prin informații, ca cele publicate de dl Bontescu, se contrabalansează multele calumnii răspândite de adversarii noștri în străinătate contra așezămintelor noastre financiare și a conducătorilor lor.

Eată în părțile sale mai esențiale articolul din „Penezni Obzor“.

Abia sunt 80 de ani, de când s'a înființat în Ungaria primul institut de bani. Sașii din Brașov au fost aceia, cari au înființat la anul 1835 „Kronstädter Allg. Sparkassa“. Numai după 4 ani le au urmat Maghiarii prin înființarea institutului „Pesti hazai első takarékpénztáregyesület“ în Budapesta. Un an mai târziu se înființează „Első Aradi Takarékpénztár“ iar în 1841 urmează din nou sașii, înființând „Hermannstädter Allg. Sparkassa“ în Sibiu.

Stăngenii și apăsății de relațiunile politice vitrege, abia după 30 de ani le-au putut urma Români în acelaș oraș.

După revoluțiunea din 1848, Români au trebuit să-și îndrepte ochii primo loco asupra organizațiunii bisericești și a școlii. De prezent posed 4 gimnazii superioare, 1 gimn. inf., 1 școală reală inf., teologii, pedagogii, respective seminarii pentru învățători și învățătoare, internate, circa 2,000 de școli populare susținute din propriile puteri. Afară de aceea mai posed Români de circa 34 ani și o școală superioară comercială în Brașov, ca și care alta, afară de Maghiarii înșiși, nu mai posed în Ungaria nici o altă naționalitate. În decursul timpului și-a creat în Ungaria un bun renume și din absolvenții acestei școli se recrutează funcționarii nu numai pentru băncile române indigene, ci în mare parte chiar și pentru regatul România.

Progresul economic al Românilor din Ungaria și Transilvania datează dela reintroducerea constituțiunii. Așadară de prin anii 1870 se începe era economică nouă, intensivă. Un învățător Visarion Roman, fusese celce în Sibiu a avântat făclia și a spart ghița. La inițiativa lui se înființează prima bancă românească în Transilvania „Albina“, institut de credit și economii, societate pe acții în Sibiu. Capitalul inițial a fost de 300,000 fl., ureat la K 1.200.000 în anul 1895, în 1907 la K 2.400,000 și în 1909 la 3 milioane.

Aproape 10 ani de zile a fost „Albina“ singura bancă românească. Numai de prin anii 80 începe să începe o dezvoltare mai rapidă a stării financiare a Românilor din Ungaria și Transilvania.

Aci autorul prezintă bilanțurile totalității băncilor noastre pe 1880, 1898, 1902, 1906 și 1907 și apoi continuă:

„De prezent Români din Ungaria și Transilvania posed circa 150 de institute de bani și circa 25 de

însoțiri sistem Raiffeisen. Aproape toate institutele sunt societăți pe acții. Acțiunile, cu puține excepțiuni, se află în mâinile Românilor. În fruntea institutelor stau cei mai inteligenți bărbați, ca advocați, preoți, comercianți, proprietari de pământ, profesori etc. Contingentul funcționarilor se recrutează aproape exclusiv la toate băncile din oameni de specialitate experți. Cei mai mulți sunt absolvenți ai școlii superioare comerciale române din Brașov, precum și absolvenți de academii din străinătate: Viena, Graz, Lipsca Anvers etc.

Intregind cele câteva goluri în rețeaua băncilor române, prin înființări nouă, Români se nizuiesc a cultiva și face mai deasă rețeaua actuală prin înființarea de însoțiri de economie și credit sistem Raiffeisen. Prin aceasta li-se ajută în mod relativ și mai mult locuitorilor dela țară, micilor economi, meseriașilor, comerului și industriei chiar. Inchipuiți-vă numai, că înainte de asta cu 30—40 de ani țaranul eră nevoit să plătească uzurarilor interese de 100 ba chiar 200%, iar azi află credite dela 5½% până la 7—8%.

Deși băncile române sunt înființate ca societăți pe acții, totuș nu sunt întreprinderi speculative.

Băncile române cultivă tot felul de afaceri de bancă. Dintre cele active sunt de remarcate: escontul de cambii, lombard, împrumuturi ipototecare, credite de cont-curent, cu acoperire ipototecară sau altă garanție, împrumuturi pe obligațiuni, împrumuturi cambiale cu acoperire ipototecară, afaceri de comisiune, efecte, etc. Intre cele pasive: fructificarea depunerilor pe libel sau în cont-curent, reescontul, etc. și o singură bancă „Albina“ emite scrisuri fonciare de 4½%, a căror acoperire procentuală ocupă în Ungaria locul prim.

În urma culanței și cinstei lor și a purcederei corecte, băncile române și-au câștigat un renume chiar și la străini, astfel că mulți dintre aceștia bat la ușa lor după credite, respective își aduc banii economisiți, ca să-i depună spre fructificare.

Conducătorii băncilor române au observat, că acestea numai pe baza unei purcederi comune, corecte și culante vor putea prospera și corespunde tuturor așteptărilor.

Deja cu 10 ani înainte de aceasta au început a se apropia băncile române într'o legătură mai strânsă, trimitându-și din timp în timp delegații la Sibiu, unde în conferențe desbăteau chestii de interes general. Remarcă la acest loc singur numai faptul, că s'au luat dispozițiuni pentru a asigura în orice moment solvabilitatea băncilor române. S'a creat o controlă externă, întrucât revizori experți controlează cu deamănuntul întreagă gestiunea de afaceri a singuraticilor institute, fac încheierile, etc. S'a decis ca fiecare bancă să-și creeze un stoc de efecte lombardabile la Banca-Austro-Ungară. Acest stoc să fie cel puțin 10—20% din depunerile spre fructificare. S'a decis totodată editarea unui anuar („Anuarul băncilor române“) în care să apară toate bilanțele și alte date referitoare la institutele române.

Asemenea apare săptămânal organul băncilor române: „Revista Economică“.

În anul trecut (1907) au înființat băncile române „Solidaritatea“, societate de reviziune. Conform statutelor fiecare membru se supune benevol cel puțin odată în 2 ani la reviziune. De regulă se revidează fiecare institut an de an.

La acest loc remarcă, că dela înființarea primei bănci românești și până în prezent a obvenit un singur

caz de concurs, dar și acela de nici o importanță. Un mic institut dela țară fusese care a închis dugheana.

Băncile românești donează an de an un anumit % din venitul curat pentru scopuri culturale: școli, biserici, stipendii, etc. etc.

„Albina“ susține la Sibiu singură o masă studențească, la care primesc prânz gratuit 50 gimnaziști sârmani.

Băncile românești și-au păstrat caracterul lor național românesc, fără însă a face politică.

Numele, firma institutelor încă este simbolică: „Albina“, „Aurora“, „Sentinela“, „Victoria“, „Economul“, „Dacia“, „Speranța“, „Poporul“, „Patria“, etc.

În presa din Budapesta au apărut în repetite rânduri articole, prin cari se învinuiesc institutele române, că ar țese planuri secrete, natural contra ideii sînte maghiare de stat. Acelea sunt însă scor-nituri tendențioase ieșite în vileag din căpățina inferbântată cine a știe cărui șovinist.

Autorul după ce arată apoi cu citate din ziare maghiare, că în unele momente lucide acestea însă-le recunosc buna organizație și soliditatea băncilor române, pe cari le pun nu odată de exemplu băncilor maghiare — termină cu constatarea, că: „Conducătorii institutelor de bani române se îngrijesc de dezvoltarea naturală a acelor și se nizuiesc a le ține permanent în ogașul și direcția sănătoasă.

Anul de criză 1907, n'a putut stănjeni de loc băncile române în dezvoltarea lor. Din tabela comparativă indicată mai sus (bilanțurile generale pe 1906 și 1907) se vede eclatant creșterea extraordinară a capitalurilor de acții, rezervelor, etc. tocmai în restimpul acesta de criză. Acelaș lucru s'a întâmplat și în decursul anului ultim.

De vre-o câțiva ani încoace au institutele române conexiuni mai intime cu unele dintre piețele austriace: Viena, Bünn, Praga, etc., iar că în scurt timp și-au câștigat încrederea deplină și că sunt bine acreditate, făcând cea mai bună impresie, cred că e superfluu a mai aminti.

Dare de seamă.

Pentru conferențiarul „Asociațiunii“, specialist în cele economice au mai intrat la Cassa „Solidarității“ următoarele contribuiri:

Transport din Nrul nostru	15 K 626.30
„Auraria“, Abrud	50.—
„Furnica“, Făgăraș	20.—
„Hațegana“, Hațeg	100.—
„Sătmăreana“, Seini	20.—
Total	K 806.30

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 22 Aprilie 1909.

Afluența numărării pe piața internațională este tot mai impozantă. Cererile de număr în Berlin au scăzut în mare măsură, pe când depozitele în giro au crescut. În 15 crt. Banca imperială germană avea deja o rezervă de bilete de 43 milioane M. care până în 19 crt. s'a mai urcat cu 80 milioane M.

Cea mai bună dovadă despre abundența numărării este discontul privat. Acesta notează acum

în London $1\frac{5}{16}\%$, în Paris $1\frac{5}{8}\%$ și în Berlin $1\frac{7}{8}\%$, un etalon, care numai arareori îl întâlnim în istoria pieții financiare.

Sumarul de medio al Băncii Austro-Ungare se distinge prin creșterea tezaurului cu 21.6 milioane K. În săptămâna aceasta au fost furnizate cantități mari de aur cumpărate în London pentru socoteală austro-ungară, iar suma de 1644.7 milioane K aur arătată în acest sumar este cea mai mare cifră dela existența Băncii, și sunt prospecte de o îngrămădire și mai mare de aur în pivnițele Băncii în cel mai apropiat viitor. Rezerva de bilete a crescut cu 76 milioane K la 89.4 milioane K. Totuș nu se poate prevedea reducerea etalonului înainte de 15 Maiu, — dacă peste tot se va reduce etalonul — pentru că la sfârșitul lunii curente, după toată probabilitatea Banca va ajunge cu oarecare sumă iar în dare. Discontul privat a scăzut în Viena la $3\frac{7}{16}\%$.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„Auraria“, cassă de economii în Abrud. Anul de gestiune 1908 (al XXI-lea) l-a încheiat acest institut conform bilanțului din 31 Decembrie 1908 cu active de K 982,734 față de K 965,936 din 1907. Dintre singuraticile poziții de activă s'au sporit îndeosebi Cambiile cu acoperire ipotecară dela K 66,648 la K 71,781, Imprumuturile ipotecare dela K 240,544 la K 253,537, Acțiunile dela diverse bănci dela K 16,680 la K 20,200, iar Realitățile dela K 6,621 la K 9,210. Un spor mai mare arată și poziția Diverse conturi debitoare, care se cifrează cu K 8,968 față de K 3,142 din 1907. Escontul, ramul principal de operațiune, arată o reducere de K 28,292 la K 550,138, iar efectele dela K 36,163 la K 33,896. Dintre pasive un frumos spor de K 68,452 arată Depunerile spre fruct., cari se cifrează cu K 675,707 (față de K 607,255 din 1907). Spor mai arată Rezervele și anume: Fondul de rezervă statutar dela K 56,517 la K 59,378, Fondul de rezervă special dela K 71,310 la K 75,970, Fondul de pensuni dela K 51,173 la K 54,241, Fondul pentru amortizarea perderilor dela K 4,901 la K 5,675, iar Fondul „Alexandru Filip“ dela K 1,228 la K 1,343. Din contra s'a redus Reescontul cu K 64,743 la K 9,330, iar Interesele transitoare anticipate dela K 15,114 la K 13,499. Venitul brut al anului 1908 a fost de K 95,736 (față de K 84,073 din 1907), iar profitul net de K 25,442 (în 1907 K 20,875), dintre cari K 2,000 profit transpus din anul precedent. Adunarea generală s'a ținut în 30 Martie a. crt.

AGRICULTURA.

Situațiunea agricolă.

În Ungaria. Ministrul de agricultură a publicat în zilele acestea, pe baza rapoartelor întrate dela raportorii agricoli din țară, următorul buletin asupra situației sămănăturilor la 15 Aprilie crt.:

În prima jumătate a lunii Aprilie timpul a fost foarte schimbăcios, în preponderanță nefavorabil, netrecând nici măcar o zi sau o noapte fără vânt uscat sau fără răceli simțitoare, așa că în ultima analiză, în cele 2 săptămâni din urmă n'au putut să profite mult nici sămănăturile de toamnă, nici cele de primăvară, răsărite mai de timpuriu. Situația s'a îngreuiat și prin ninsori repetite. De ploaie a ploaie, ce e drept,

adeseori, dar fără să folosească mult, pentru că vântul puternic ce a urmat, parțial și furtuni, au uscat iarăș pământul, prin ceea ce desvoltarea plantelor a rămas și pe mai departe nepotrivită. O desvoltare mai puternică s'a întâmplat cel mult în regiunile sudice, unde se aud laude asupra înfrățirii sămănăturilor de toamnă și unde se aud nemulțămiri numai în ce privește desvoltarea orzului de toamnă și a rapiței. Ambele aceste plante au suferit foarte mult din cauza iernii îndelungate; ele sunt slabe în cele mai multe regiuni ale țării și parțial stau așa de rău că au trebuit arate și locul sămănat de nou.

Cu tot timpul aspru al primăverii sămănăturile de toamnă sunt satisfăcătoare indeosebi săcărilor; în unele locuri sunt chiar bune: în cele mai multe părți ale Ungariei sudice, în Bănat, în părțile ardelenice și în dreapta Dunării, unde sămănăturile sunt dese și cele mai multe au înfrățit în mod corespunzător. În celelalte regiuni ale țării, mai ales grânele pun oamenii pe griji, pentru că sporadic ele au răsărit slab, și în parte n'au încolțit de loc. Aici grânele dese și bine înfrățite sunt rari, așa că încrederea agricultorilor scade din zi în zi. În aceste regiuni s'au arat și până acum de nou multe locuri ce au fost sămănite cu grâu de toamnă; rămânând timpul și pe mai departe nefavorabil, prospectele recoltei vor deveni și ele mai nefavorabile, avându-se în vedere și împrejurararea, că în toamnă au rămas mari teritorii nesămănite din cauza iernii sosite prea de timpuriu.

Lucrările de primăvară au fost favorizate bineșor de timp, așa că aratul și sămănatul orzului, ovăsului, măzăricii cu ovăs, trifoiului și lăternii s'au făcut în cea mai mare parte a țării. Excepție fac regiunile muntoase unde aceste și alte lucrări economice sunt în curgere. În unele locuri s'a făcut și sămănatul napilor, cartofilor și cucuruzului; numai locul pentru sămănatul tutunului nu s'a putut lucra din cauza timpului uscat și rece.

Orzul și ovăsul timpuriu au răsărit bineșor și celelalte plante de primăvară se desvoltă satisfăcător; totuși lipsa ploii este simțită.

Pășunile și livezile încep să inverzească; în unele locuri vitele au trebuit să fie scoase la pășune din cauza lipsei de nutreț. Vitele sunt sănătoase dar slabe și mulți trebuie să le vândă din lipsa nutrețului.

În vii lucrările înaintază cu spor, asemenea și în grădinile de pomi. Iarna lungă și aspră a făcut multă pagubă în vii; nu mai puțin a stricat și bruma, ce a căzut adeseori în timpul din urmă. Oculatul viței s'a sfârșit. Prospectele pentru recolta din acest an a strugurilor sunt în genere nefavorabile.

CRONICA.

Chestiunea Băncii. Precum se anunță din Viena pertractările, ce au avut loc în zilele ultime între guvernul austriac și ungar privitor la chestiunea băncii de emisiune, s'au sfârșit prin respingerea categorică a proiectului unei bănci cartelare din partea guvernului austriac. Acesta își motivează atitudinea cu faptul că nu poate trece prin parlament nici un proiect privitor la o bancă de cartel. Guvernul ungar a luat la cunoștință nota oficială a guvernului austriac și probabil Sâmbătă (24 crt.) ministrii Kossuth și Apponyi vor prezenta Majestății Sale *proiectul pentru înființarea băncii autonome ungare*. Deoarece după toată proba-

bilitatea Majestatea Sa nu-și va da învoirea pentru separarea băncii demisiunea cabinetului este iminentă.

Adunarea generală iubilară, ce eră să o țină „Cassa de păstrare” (reuniune) din Săliște, la Paști din incidentul aniversării de 25 de ani a existenței sale, precum suntem informați, s'a amănat pe sărbătorile Rusalilor.

Cum terminul acesta aproape coincide cu ziua fixată pentru ținerea adunării generale ordinare a „Solidarității” (3 Iunie a. c.) nu și-ar putea ține însoțirea noastră adunarea generală în anul acesta în Săliște, în loc de Orăștie? Contra schimbării locului adunării generale abia credem că se pot opune motive ponderoase.

Cassar la Filiala „Albinei” în Lugos, în locul dlui Eugen Vancu, permutat la cererea proprie la Centrală, a fost numit dl David Mohan, funcționar al Centralei.

Cambiile ofțerești. Se anunță din Viena că ministrul comun de războiu a emis o ordinațiune, care interzice strict ofțerilor de a lua unu pentru altul garanții cambiale. Scopul ordinațiunii este de a împiedeca facerea de datorii ușuratică din partea ofțerilor. Conform ordinațiunii ofțerii și funcționarii militari pot lua garanție pentru datorile altora numai cu învoirea comandamentului, căruia îi sunt supuși și care este dator a cerceta riguros afacerea și a-și da învoirea numai în caz de trebuință arzătoare. Ceice iau garanții cambiale pentru alții fără învoire mai înaltă se expun la pedepse aspre eventual și la pierderea rangului.

De ordinațiunea ministrului de războiu va fi bine să țină cont și băncile noastre cu sediul în orașe cu garnizoane. Pentru a evita eventualitatea de a fi constrânse în caz de neplată a face arătare la comandament contra debitorului lor resp. a giranților și astfel a-i expune la pierderea rangului, va fi consult a pretinde în cazuri date dela petenți învoirea în scris a comandamentului pentru contractarea împrumutului.

Necrolog. Mihail Bontescu, directorul executiv al „Hațeganei” în Hațeg, a repausat la 15 Aprilie n. a. crt. în etate de 70 de ani.

Posta Redacțiunii.

On. Direcțiunii a soc. de asig. „Transsylvania”, Loco. Preț. Dv. scrisoare de rectificare ne-a sosit prea târziu pentru numărul acesta. O rezervăm pentru numărul viitor.

Sumar.

Să răspândim tovărășiile economice și să înființăm centrale pe seama lor. — Din trecutul tovărășiilor economice ale Ungariei. — La chestiunea tovărășiilor comerciale. — Despre starea financiară a Românilor din Ungaria și Transilvania. — Dare de seamă. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Societăți financiare și comerciale*: „Auraria”. — *Agricultură*: Situațiunea agricolă. — *Cronică*: Chestiunea Băncii, Adunarea generală iubilară, Cassar la Filiala „Albinei” în Lugos, Cambiile ofțerești, Necrolog. — *Posta redacțiunii*.

Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul din 21 Aprilie 1909.

%	V A L O R I	Viena vinde	Bpesta vinde
A. Datoria de stat ungară.			
4	Renta ung. aur, scut. de dare	112 55	113—
4	" " Cor. " " "	92 70	92 20
3 1/2	" " " " " " " " " " " "	82 90	84—
3	Impr. cu premii à 100 fl. " " "	200 50	199—
4	" p. reg. Tisei și Seghedin, sc. de dare	146 25	147—
3	Impr. p. regul. Porților de fier " " "	79 10	79 50
4 1/2	Oblig. de regalii croato-slavoane " " "	100 50	100—
4	" rurale ungare " " "	94 45	94 25
4	" " croato-slav. " " "	94 50	94 50
B. Datoria de stat austriacă.			
4	Renta unit. conv. in cor., Mai-Nov., sc de dare	95 50	96—
4	" " " " " " " " " " " "	95 45	96—
4 2	" " in hârtie, Febr.-Aug. " " "	99 35	100—
4 2	" " argint April-Oct. " " "	99 35	100—
4	Losuri din 1860 à fl. 500—	158 80	161—
4	" " 1860 à fl. 100—	219 90	219 50
4	" " 1864 à fl. 100—	276—	272 70
4	Renta austr. aur., scut. de dare	116 70	117—
4	" " Cor. " " " " " " " "	95 50	96—
3 1/2	" " de invest. " " " " " " " "	85 70	—
C. Alte datorii publice.			
4	Impr. orașului Budapesta din 1903, sc. de dare	91 35	91 50
5	" " Viena	102 10	—
6	" bulgar p. cai ferate din 1892 à frs 125	122 75	—
4	Imprumut Temeș-Bega din 1897	95 40	96—
D. Scrisuri fonciare, obligaț. com., etc.			
4	Instit. de Cred. fonc. austr.	95 40	—
4	Banca austro-ungară 50 ani în florini	99 25	99 25
4	" " " " 50 ani în coroane	99 50	99 50
4 1/2	Banca comerț. ung. Pesta în fl.	99 50	99 75
4	" " " " in cor. " " " " " " " "	93—	93—
4 1/2	Obl. com. "banca ung. "Pesta cu 10% premie	104 25	103 75
4	" " " " " " repl. 60 ani	93—	93—
4	Seris. fonc. I "Cassă de păstr. patr., Pesta	93 25	93—
4	Obl. com. " " " " " " in cor. " " " "	93—	93—
4	Obl. cu premii I "Cassă de păstr. patr. à K 100	—	103 50
4	Seris. fonc. Inst. de credit fonciar ungar în cor.	93 45	93 75
4 1/2	Banca hipotecară ungară în cor.	99 50	99 50
4	" " " " " " " " " " " " " "	92 75	92 75
—	Obl. cu premii Banca "ung. hip. à K 100	—	95—
5	" " " " " " " " " " " " " "	—	101—
4 1/2	" " " " " " " " " " " " " "	—	99—
4 1/2	Cassa de păstrare generală Sibiiu,	99 50	99 25
4	" " " " " " " " " " " " " "	92 50	92 75
4	" " " " " " " " " " " " " "	101—	101—
4 1/2	Inst. de credit fonciar Sibiiu,	99 50	99 50
4 1/2	" " " " " " " " " " " " " "	93—	93—
E. Lozuri.			
3	Impr. cu premii Inst. de cred. fonc. aust. din	282 50	—
—	1880 à fl. 100	—	—
4	Impr. cu premii Inst. de cred. fonc. aust. din	277 40	—
—	1889 à fl. 100	—	—
3	Impr. cu premii Banca ung. hipot.	248 50	247—
2	" " " " sârbesc à frs 100 —	100 50	100—
5	Los. p. regularea Dunării, din 1870 à fl. 100	264—	—
—	Basilica—Budapesta à fl. 5—	22 50	22 50
—	Inst. de credit p. com. și indust. à fl. 100—	474 50	474—
—	Buda, comuna à fl. 40—	240—	240—
—	Pálffy, à fl. 40—	205—	212—
—	Crucea roșie austriacă, à fl. 10—	54—	54 50
—	" " " " ungară, à fl. 5—	32 60	32 50
—	Losurile comunei Viena din 1874 à fl. 100—	505 50	500—
—	Sanatorium Regina Elisabeta K 5—	—	9—
—	Lozuri „Jó sziv”, à fl. 4—	—	13—
F. Valute.			
—	Galbini imper. pr. bucată	11 40	11 43
—	20 franci aur	19 05	19 08
—	20 marce aur	23 51	23 52
—	Sovereigns pr bucată	24—	—
—	Ruble hârtie per bucată	2 53	2 54
—	100 Marce hârtie	117 28	117 40
—	100 franci hârtie	—	95 50
—	100 lire hârtie	94 80	95 10
—	100 lei hârtie	—	95 30

„LUMINA”, institut de credit în Sibiiu.

CONCURS.

Institutul de credit și economii „Lumina” din Sibiiu publică prin această concurs pentru **postul de cassar**. Reflectanții trebuie să dovedească: 1. că au absolvat cu succes bun o școală comercială; 2. că cunosc în graiu și scris limbile română, maghiară și germană; 3. că au mai lucrat în vreun ram de comerț; 4. alte documente de recomandare.

Salarul se fixează deocamdată cu 1600 cor. anual, plus tantiema statutară.

Un an rămâne provizor; iară după un an — dacă direcțiunea institutului îl află de apt — îl poate definitivă.

Cererile instruite în regulă se trimit pe adresa „Lumina”, institut de credit și economii Sibiiu-Nagy-szeben, Strada Cismădiei Nr. 7 până cel mult la 7 Maiu n. 1909.

Postul este a se ocupa imediat.

Sibiiu, 19 Aprilie n. 1909.

Nr. 107 (1—1)

Direcțiunea.

„CORVINEANA” institut de credit în Hunedoara.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de **practicant** la institutul nostru, dotat cu salariu anual de K 720 se publică concurs

Doritorii de a ocupa acest post sunt rugați a și trimite actele la adresa „Corvineana”, societate pe acții în Hunedoara (Vajdahunyad) până la 4 Maiu st. n. 1909.

Concurenții au să documenteze absolvarea unei școli comerciale și să provadă petiția cu atestat de maturitate.

Postul e de ocupat îndată după alegere.

Hunedoara, la 20 Aprilie 1909.

Nr. 106 (1—1).

Direcțiunea.